

PREDAJ CUDZEJ VECI V RÍMSKOM PRÁVE.

THE SALE OF PROPERTY OF ANOTHER IN ROMAN LAW

Blažena Antalová

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

ABSTRAKT

Príspevok sa zaoberá predajom cudzej veci v rímskom práve, pričom akcentuje zodpovednosť predávajúceho za predaj takéhoto predmetu. V prvej časti vo všeobecnosti načrtáva základné problémy súvisiace s predajom cudzej veci, v druhej časti uvádza konkrétny zaujímavý prípad, ak predmet kúpy (cudzia vec) zanikol skôr ako bol kupujúcemu odňatý právom silnejšieho - skutočným vlastníkom veci alebo inou oprávnenou osobou.

ABSTRACT

The contribution is concerned with the sale of another property in Roman law, whereby accentuate the responsibility of seller for sale of this object. In the first section, in generally, it design basic problems which are connected with the sale of another property. In the second section it declare individual interesting case – if the object of sale (extraneous thing) cease to exist earlier than it was expropriate by club-law – by the authentic proprietor of the thing or another competent person.

I. ÚVOD

Kúpnu zmluvu (*emptio-venditio*) chápalo pôvodne rímske právo ako kúpu za hotové¹, ne-skôr², v *ius gentium* sa jej charakter zmenil – stala sa konsenzuálnou zmluvou³, ktorej vznik si nevyžadoval reálne odovzdanie veci, ani písomnú či ústnu formu, ale len consensus kontrahentov, t. j. dohodu predávajúceho (*venditor*) a kupujúceho (*emptor*) o podstatných prvkoch zmluvy (*essentialia negotii*), konkrétne dohodu zmluvných strán o predmete a o cene⁴.

Zároveň je potrebné upozorniť, že aj keď kúpna zmluva bola kontraktom neformálnym, súčasne bola zmluvou kauzálnou, dvojstrannou rovnou, ktorej kauzou bolo vzájomné protiplnenie obidvoch zmluvných strán – pre predávajúceho bola zmluvná povinnosť previesť na kupujúceho predmet kúpy do držby a pokojného užívania, pre kupujúceho povinnosť previesť na predávajúceho v peniazoch dohodnutú kúpnu cenu.

V prípade nesplnenia podmienok zmluvy (napr. ak predávajúci predal nespôsobilú vec, alebo ak kupujúci nezaplatil kúpnu cenu), samozrejme nasledovala ich zodpovednosť za nedodržiavanie zmluvy.

Cieľom príspevku nebolo zaoberať sa všetkými problémami nedodržania zmluvy, ale len načrtnúť povinnosť a zodpovednosť predávajúceho v prípade, ak ním predaný predmet mal nejaké právne vady, čo bolo hlavne v prípade predaja cudzej veci.⁵ Príspevok vychádzal

¹ t. j. odovzdaním z ruky do ruky, čo v konečnom dôsledku znamenalo aj ukončenie vzájomného vzťahu medzi predávajúcim a kupujúcim.

² Ani po preštudovaní pôvodných prameňov sa nedá presne zistiť doba, kedy sa tak stalo.

³ Spolu s nájmom (*locatio conductio*), príkaznou zmluvou (*mandatum*), spoločenskou zmluvou (*societas*).

⁴ Ak sa ale dohodli aj na iných, vedľajších prvkoch (*accidentalia negotii*), aj tieto sa v uzavretej zmluve považovali za podstatné.

⁵ Samozrejme predávajúci zodpovedal aj za faktické - skryté vady, tieto ale nie sú predmetom skúmania príspevku.

z pôvodných rímskoprávných prameňov, predovšetkým z úpravy, ktorú môžeme nájsť v justiniánskych Digestach.⁶

II. ZODPOVEDNOSŤ PREDÁVAJÚCEHO ZA PREDAJ CUDZEJ VECI

Pre vznik kúpnej zmluvy v rímskom práve, ako už v úvode bolo načrtnuté, sa vyžadovala minimálne dohoda *emptora a venditora* o *essentiálnych* prvkoch zmluvy, t. j. dohoda o predmete a o jeho cene.

Pokiaľ šlo o vymedzenie predmetu – mohli ním byť len veci *in commercii*, konkrétne veci hmotné aj nehmotné; veci, ktoré v čase uzavretia zmluvy ešte neexistovali, ale v budúcnosti vzniknúť mohli – čiže akékoľvek veci *in commercii* ak mali nejakú majetkovú cenu (*res corporales*).

Problematickou sa ale mohla stať otázka, či predmetom zmluvy mohla byť aj cudzia vec.

Podľa pôvodných rímskoprávných prameňov to bolo možné, ale v takýchto prípadoch sa muselo kupujúcemu zabezpečiť v prípadnom súdnom spore o držbu a pokojné užívanie silnejšie postavenie, ako to zdôraznil Neratius v D19, 1, 11, 13:

„*Idem Neratius ait venditorem in re tradenda debere praestare emptori, ut in lite de possessione potior sit;*“

„Ďalej Neratius hovorí, že odovzdaním veci sa musí kupujúcemu zabezpečiť, že bude mať v súdnom spore o držbu silnejšie postavenie“.

Iný právnik - Julián následne v tom istom paragrafe súhlasil s Neratiovým rozhodnutím, ale ho upresnil v tom zmysle, že ak by postavenie kupujúceho nebolo silnejšie proti ostatným, podľa neho by vôbec nedošlo k odovzdaniu veci, preto pre zabezpečenie práva kupujúceho, tento mohol využiť žalobu z kúpy.⁷

Názory Neratia a Juliána v tomto prípade môžeme stručne popísať asi takto: predávajúci síce mohol predať cudziu vec, ale v prípadnom spore, ak si skutočný vlastník alebo iná oprávnená osoba uplatnila svoje právo a kupujúcemu vec bola súdnym rozhodnutím odňatá, predávajúci niesol zodpovednosť za odňatie veci, preto musel samozrejme kupujúcemu zodpovedať žalobou z kúpy (*actio empti*).

Rímski klasici detailizovali tento problém v 18. a 19. knihe justiniánskych Digest⁸. Klasik Ulpián uviedol:

„*Rem alienam distrahere quem posse nulla dubitatio est: Nam emptio est, et venditio: sed res emptori auferri potest.*“⁹

„Niet žiadnych pochybností o tom, že človek môže predať majetok tretej osoby: že sa jedná o platný predaj a kúpu, dokonca aj keď vec môže byť kupujúcemu odňatá.“

Z dnešného hľadiska konštatovanie Ulpiána by sa mohlo zdať problematické v tom zmysle, že sa javí ako nezlučiteľné so známou rímskoprávnou zásadou: „*Nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet*“.¹⁰ (Nikto nemôže na druhého previesť viac práva, ako sám má)¹¹.

Táto zásada však nebola vždy celkom uplatniteľná. Dôvod, prečo predmetom platnej kúpnej zmluvy mohla byť aj cudzia vec (predávajúci nebol jej vlastníkom), vyplýval z charakteru

⁶ Digesta Iustiniani, recognovit T. Mommsen, Berlín, 1922; Corpus iuris civilis. Digesta. Tomus I. Preklad: BLAHO, P., VÁŇKOVÁ, J., Bratislava, 2008.

⁷ Ulp. D 19, 1, 11, 13.

⁸ Čiastkové problémy ale možno nájsť aj v iných knihách Digest.

⁹ Ulp. D 18, 1, 28.

¹⁰ Paul D 50, 17, 54.

¹¹ V neskoršom období sa v záujme ochrany dobromyseľného nadobúdateľa od tejto zásady upustilo /podobne ako v súčasnosti/.

zmluvy, pri ktorej predávajúci v rímskom práve nemal povinnosť previesť na kupujúceho vlastnícke právo, ale len ho uviesť do držby a pokojného užívania.

Ak by malo byť v zmysle práva prevedené aj vlastnícke právo, musel by ku kúpnej zmluve pristúpiť aj ďalší právny úkon, a to rozdielny, vzhľadom na charakter jej predmetu.

Ak predmetom zmluvy boli *res Mancipi* (otroci, pozemkové poľné služobnosti, domáce ťažné zvieratá, italská pôda), k prevodu vlastníckeho práva na kupujúceho sa vyžadoval aj ďalší, a to formálny právny úkon, či už *mancipatio* alebo *in iure cessio*¹².

Ak jej predmetom boli *res nec Mancipi*, k ich nadobudnutiu do vlastníckeho práva stačilo len neformálne odovzdanie (*traditio*¹³).

Pre konečné rozhodnutie pre platnosť zmluvy bolo potrebné ešte upozorniť aj na ďalšie dva podstatné problémy, a to z hľadiska vedomosti zmluvných strán o predmete kúpy – napr. či predávajúci predal cudziu vec z poverenia vlastníka (kúpna zmluva bola platná), alebo či ju predal bez takéhoto zmocnenia.

Riešenie druhého problému nebolo celkom jednoznačné-pre jeho ozrejmienie pre platnosť zmluvy a zmluvnú zodpovednosť bolo potrebné zistiť, či obidve zmluvné strany vedeli, že predmetom kúpy bola cudzia vec (vtedy kúpna zmluva bola neplatná). Ak len kupujúci vedel, že predmetom kúpy bola vec cudzia (napr. odsudzená), zmluva bola neplatná; ale ak len predávajúci vedel, že predmetom kúpy bola cudzia vec, kúpna zmluva zostala platnou.¹⁴

Vedomý predaj cudzej veci (bez súhlasu vlastníka resp. inej oprávnenej osoby) sa považoval za *dolus* a mohol sa uplatniť klauzulou *bona fides* v žalobe z kúpy.

Názor na vedomý predaj cudzej veci zdôraznil aj Julián v justiniánskych Digestach, čo popísal právnik Africanus:

„*Si sciens alienam rem ignorantem mihi vendideris, etiam priusquam evincatur utiliter me ex empto acturum putavit in id, quanti mea intersit meam esse factum: quamvis enim alioquim verum sit venditorem hactenus teneri, ut rem emptori habere liceat, non etiam ut eius faciat, quia tamen dolum malum abesse praestare debeat, teneri eum, qui sciens alienam, non suam ignorantem vendidit: id est, maxime, si manumissuro vel pignori daturō vendiderit*“.¹⁵

„Ak mi vedome predáš cudziu vec bez toho, aby som to vedel, je Julián tej mienky, že aj pred evikciou môžem vec úspešne žalovať *actione empti* na môj interes, aby sa vec preniesla do môjho majetku. Hoci je totiž inak správne, že predávajúci zodpovedá len za to, že kupujúci má nerušenú držbu, nie aj za to, že mu obstará vlastnícke právo, musí predsa zodpovedať za to, že neexistuje *dolus malus*, a preto zodpovedá ten, kto vedome cudziu vec, nie svoju vlastnú vec predá nezalému: toto býva najmä vtedy, keď niekto predá, kto má úmysel manumitovať (otroka) alebo založiť (vec)“.

V tejto kauze je zdôraznené, že aj keď predávajúci nemal povinnosť previesť na kupujúceho vlastnícke právo, ale predsa by mal zodpovedať za to, že neexistoval *dolus malus*, čo sa mohlo stať v prípade, ak vedome predal cudziu vec osobe, ktorá o tejto skutočnosti (že šlo o cudziu vec) nevedela. Preto u predávajúceho možno vidieť úmysel manipulovať s predmetom kúpy, v dôsledku čoho si mohol poškodený kupujúci vymáhať svoje právo prostredníctvom žaloby z kúpy (*actio empti*).

¹² *Mancipatio a in iure cessio* – formálne právne úkony *ius civile*, ktorými sa mohlo previesť vlastnícke právo k mancipačným veciam.

¹³ *Traditio* – neformálny právny úkon *ius gentium*, slúžiaci k prevodu vlastníckeho práva nemancipačných vecí.

¹⁴ BLAHO, P.; HARAMIA, I.; ŽIDLICKÁ, M.: Základy rímskeho práva, MANZ Bratislava, 1997, s. 347.

¹⁵ Afr. D 19, 1, 30, 1.

Riešenie predaja cudzej veci významne ovplyvnil aj ďalší faktor-kedy a za akých okolností bol predávajúci zodpovedný za takýto predaj-konkrétne kedy zodpovedal za právne vady, či v každom prípade, alebo len v niektorých situáciách.

Na to, aby sme poznali správnu odpoveď, musíme v prvom rade vychádzať z ozrejmenia pojmu „zodpovednosť za právne vady (*evictio*).“

Evictio (*evincere*, zvíťaziť) bolo odňatie držby kupujúcemu na základe vecnej žaloby vlastníka, alebo inej vecne oprávnenej osoby¹⁶, čo znamenalo, že nejaká tretia osoba (spravidla vlastník), dosiahla súdnym rozhodnutím odňatie veci kupujúcemu a to právom silnejšieho (napr. skutočným vlastníkom veci).

Vo väčšine prípadov sa kupujúci stal aj vlastníkom (cudzej) veci (vydržaním), ale v niektorých situáciách to nemuselo byť, lebo niekedy mu mohol byť predmet kúpy (cudzia vec) odňatý súdnym rozhodnutím skôr, ako sa stal jej vlastníkom.

Predmet kúpy mu mohol byť odňatý buď na základe žaloby skutočného vlastníka veci alebo na základe žaloby inej oprávnenej osoby.

V prvom prípade evikcia mohla nastať, ak kupujúceho zažaloval skutočný vlastník vtedy, ak predávajúci predal vec bez jeho súhlasu, (napr. ak vec predal nájomník, záložný veriteľ...) ¹⁷

Kupujúceho mohol žalovať ale aj nevlastník v prípadoch, ak by vlastník predal vec, zaťaženu nejakým vecným právom bez toho, aby na túto skutočnosť upozornil kupujúceho (napr. ak by predal založenú vec, resp. vec zaťaženu služobnosťou)...¹⁸

V praxi a v skutočnom živote sa toto konštatovanie prejavilo tým, že predávajúci bol síce zodpovedný za evikciu, ale len v prípadoch, ak skutočný vlastník alebo iný oprávnený subjekt dosiahol na základe žaloby súdnym rozhodnutím odňatie veci kupujúcemu.

Ak sa ale tak nestalo a skutočný vlastník sa nedomáhal vrátenia veci a kupujúci bol dobromyseľný (a preto mohol vec vydržať do civilného, kviritského vlastníctva), kupujúci nemal žiaden dôvod žalovať predávajúceho (lebo vydržaním sa stal vlastníkom).

Na základe uvedeného sa dá konštatovať, že predávajúci, aj keď scudzil cudziu vec, nebol vždy zodpovedný za jej predaj. Ak predmet kúpy bol odňatý kupujúcemu súdnym rozhodnutím, jeho zodpovednosť bola zrejma, ak ale nedošlo k odňatiu predmetu kúpy, zodpovednosť predávajúceho neprichádzala do úvahy (nebol dôvod¹⁹ na žalobu).

Uvedené sa dá stručne zosumarizovať asi takto: Predávajúci bol zodpovedný za právne vady, ak:

- kupujúcemu bola odňatá držba kúpeného predmetu na základe súdneho rozhodnutia, čím vlastne stratil aj užívacie právo (uti) a právo vec požívať (frui)
- stalo sa tak pre nedostatok práva (vlastníckeho) predávajúceho v dobe predaja
- kupujúci mal ale včas na spor s treťou osobou (*litis denuntiatio*)²⁰ upozorniť predávajúceho (z dôvodu, aby ho tento v prípadnom spore podporoval)²¹

¹⁶ BARTOŠEK, M.: Encyklopedie římského práva, Panorama, Praha 1981, s. 146

¹⁷ V tomto prípade mohol civilný vlastník využiť žalobu civilného práva – *rei vindicatio*, prétorický vlastník žalobu prétorického práva – *Actio Publiciana in rem*.

¹⁸ V tejto situácii prichádzali do úvahy viaceré žaloby-napr. *actio Serviana* záložného dlžníka.; *vindicatio servitutis*, či *actio confessoria* oprávneneho k služobnosti.

¹⁹ Vzhľadom na tom že kupujúci mohol vec vydržať do vlastníckeho práva, nemal samozrejme žiaden dôvod podať žalobu na predávajúceho.

²⁰ Ohlásenie sporu.

²¹ Napr. tým, že prevezme na seba spor miesto žalovaného kupujúceho (ako napr. *cognitor* alebo *procurator*...).

Z tohto rozhodnutia by sa mohlo zdať, že postavenie kupujúceho (a jeho nadobudnutie vlastníckeho práva k predmetu kúpy) ovplyvňovala len skutočnosť, či skutočný vlastník alebo iná oprávnená osoba si uplatnila alebo neuplatnila nárok na predmet vlastníckeho práva.

Takéto rozhodnutie je síce pravdivé, ale z hľadiska definitívneho riešenia nie celkom definitívne. Treba mať aj na zreteli, či kupujúci mohol mať určitú záruku v prípade kúpy cudzej veci. Túto si mohol zabezpečiť už pri uzavretí zluvy, a to prostredníctvom stipulácie, čo podotkol Gaius:

„*Si fundus venierit, ex consuetudine eius regionis in qua negotium gestum est pro evictione caveri oportet*“.²²

„Ak sa predal pozemok, treba podľa obyčaje okolia, v ktorom sa úkon uzavrel, dať zábezpeku pre prípad evikcie“.

Z daného vyplýva, že rímske právo sa nemohlo vyhnúť riešeniu problémov v prípade kúpy cudzej veci, aby kupujúci neutrpel ujmu. Z tohto hľadiska stanovilo a upresnilo zodpovednosť predávajúceho zvláštnym inštitútom - *stipulatio* - znejúcim na pokutu vo výške dvojnásobku hodnoty veci²³, neskôr bol záväzok vynutiteľný priamo žalobou z kúpy - *actione empti*.

III. KONKRÉTNY PRÍPAD ZODPOVEDNOSTI ZA PRÁVNE VADY

Justiniánske Digesta uvádzajú viacero prípadov, v ktorých mohlo dôjsť k zodpovednosti za právne vady pri predaji cudzej veci. Niektoré z nich sú značne jednoduché, iné si vyžadujú detailnejšie skúmanie ako predpoklad pre konečné rozhodnutie.

Príspevok sa bližšie zameria a pokúsi sa analyzovať zložitejšiu kauzu - ak predmet kúpy zanikol skôr, ako bol kupujúcemu odňatý súdnym rozhodnutím - popísanú Ulpianom:

„*Si servus venditus decesserit antequam evincatur, stipulatio non committitur, quia nemo eum evincat, sed factum humanae sortis: de dolo tamen poterit agi, si dolus intercesserit*“²⁴

„Ak zomrel predaný otrok skôr ako bol odňatý (evikciou), stipulácia sa neruší, pretože nikto ho nedržal (otroka), ale zomrel udalosťou ľudského osudu: zo zlého úmyslu totiž možno žalovať, len ak zlý úmysel do konania pristúpil“.

Tento prípad je zaujímavý, lebo sa od ostatných odlišuje tým, že predmet kúpnej zmluvy zanikol skôr, ako bol evikciou odňatý. Otrok zomrel prirodzene, bez zásahu iných osôb skôr, ako stihol byť na základe súdneho rozhodnutia kupujúcemu odobratý.

Stručne sa dá táto situácia ozrejmiť asi takto: Kupujúci kúpil s obvyklou zárukou od predávajúceho otroka, ale nejaká tretia osoba si ho na ňom začala vymáhať s tvrdením, že predmetný otrok je jej vlastníctvom. Špecifickým a obzvlášť zaujímavým sa prípad stal tým, že otrok zomrel skôr, ako medzi stranami došlo k začatiu sporu (*litiscontestatio*).

Meritórne rozhodnutie kauzy si vyžadovalo objasnenie viacerých, viac či menej dôležitých okolností, a to vo viacerých rovinách.

V prvom rade bolo potrebné zodpovedať na otázku, akú obvyklú záruku mal poskytnúť predávajúci kupujúcemu; či bol povinný pre jej garanciu zabezpečiť ručiteľ a okrajovo, či preňho táto garancia bola výhodou, alebo predstavovala určité riziko.

Odpoveď na načrtnuté problémy je v určitých smeroch jednoznačná, v iných komplikovanejšia.

²² Gai. D 21, 2,6.

²³ Ulp.D 21, 2, 37, 1 – predávajúci bol povinný zaplatiť kupujúcemu pre prípad evikcie (odňatia veci súdnym rozhodnutím) dvojnásobnú hodnotu kúpnej ceny (spočiatku nie v každom prípade, ale len pri predaji cennejších vecí). K tomu pozri aj Juliánovo rozhodnutie v D 21, 2, 8; Neratiov a Julianov názor vyjadrený v D 19, 1, 13; Cassiovo rozhodnutie v D 19, 1, 14 ako aj v Juliánovu domnienku, obsiahnutú v D 19, 1, 15.

²⁴ Ulp. D 21, 2, 21 pr.

Predávajúci mal povinnosť zabezpečiť kupujúcemu nerušené užívanie otroka (*stipulatio habere licere*) a zároveň mu dať garanciu, pre prípad, ak by mu bol predmet kúpy odňatý na základe evikcie skutočným vlastníkom veci. Garancia v tomto prípade mala byť vo výške dvojnásobnej hodnoty veci - otroka (*stipulatio duplae*).

Zároveň aj kupujúci si mohol určiť osobu, ktorá by diskutabilný predmet od predávajúceho vymáhala. V tomto prípade mal ale povinnosť túto skutočnosť oznámiť predávajúcemu²⁵, a to kedykoľvek, či už pred začatím sporu (*litiscontestatio*) alebo až po ňom, ale určite skôr, ako bol spor ukončený (*pendente iudicatio*). Ak by túto povinnosť zanedbal, po evikcii otroka už nemohol od predávajúceho požadovať vôbec nič, lebo o svoje pôvodné právo prišiel vlastnou vinou - nevyužil stanovenú lehotu.

Uvedené a už ozrejmene problémy ešte nevyriešili celkový problém skúmanej problematiky. Na jej konečné riešenie sa vyžadovalo aj objasnenie ďalších okolností, napr. konkrétne, v ktorom okamihu otrok zomrel – či už pred litiskontestáciou alebo až po nej.

Ako je všeobecne známe, litiskontestácia ako začatie sporu bola rozhodujúcim faktorom pre stanovenie žalobného nároku. V tomto konkrétnom prípade, ak by k nej došlo a skutočný vlastník (*dominus servi*) by si otroka vysúdil, musel predávajúci zaplatiť kupujúcemu dvojnásobnú hodnotu otroka.

Ak ale ešte k litiskontestácii nedošlo, spor mal byť zastavený, lebo otrok zomrel, preto samozrejme skutočný vlastník sa nemohol domáhať jeho vydania (lebo predmet už neexistoval).

Otázkou ale zostalo, či aj v takomto prípade, ak kupujúci prišiel o predmet kúpy (o otroka, ktorý zomrel) mu proti predávajúcemu zostal nejaký nárok na plnenie zo *stipulatio duplae*. Odpoveď bola zjavná -nemal, lebo nedošlo k evikcii.

V podstate sa môže zdať, že uvedená kauza je už v konečnom dôsledku definitívne vyriešená, ale predsa len ju ešte mohla skomplikovať aj ďalšia okolnosť - ak by sa pri predaji otroka predávajúci dopustil podvodu.²⁶

Samozrejme, v prípade podvodu mohol mať kupujúci žalobu, ale v zmysle rímskej zásady „*Qualis est actio*“, si musel zvážiť, akú žalobu vôbec použije. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že kupujúci mal využiť v prvom rade žalobu z podvodu (*actio doli*), ale v tomto konkrétnom prípade mala by táto žaloba byť len druhoradou, prichádzajúcou do úvahy vtedy, ak by nemohla byť použitá *actio empti doli nomine*.

Justiniánske Digesta okrem uvedených prípadov upravujú ale aj celý rad ďalších problémov, súvisiacich s predajom cudzej veci. Pre ilustráciu uvidíme:

- napr. k predaju cudzieho otroka Neratius písal o zodpovednosti predávajúceho za to, že predaný cudzí otrok nebol zlodej ani vydaný na nejatý trest²⁷
- k predaju cudzieho otroka zaujal stanovisko aj Julián a s jeho názorom súhlasil Ulpián, ktorý v kauze vedomého predaja cudzieho otroka skonštatoval, že šlo o podvod, preto podľa neho by mal byť predávajúci rozhodne zodpovedný žalobou z kúpy²⁸

IV. ZÁVER

Skúmanie zodpovednosti predávajúceho za právne vady pri kúpnej zmluve je určite zaujímavé nielen z hľadiska rímskeho práva, ale aj podľa súčasnej právnej úpravy.

²⁵ Oznámenie budúceho súdneho sporu (*laudatio auctoris*).

²⁶ Napr., ak by vedel, že otrok je smrteľne chorý, alebo by vedel, že nie je jeho vlastníkom (ale pred kupujúcim to zatajil).

²⁷ Ulp. D 19, 1, 11, 8.

²⁸ Ulp. D, 19, 1, 11, 15.

Táto problematika je ako v teoretickej tak aj právnej rovine tak široká, že by si určite zaslužila spracovanie nielen v rámci krátkeho príspevku, ale možno aj v rámci dizertačnej, či habilitačnej práce.

Cieľom príspevku nemalo byť vyriešenie všetkých problémov, ale len načrtnutie niektorých nuáns, ku ktorým v súvislosti s predajom cudzej veci a následnou evikciou mohlo v rímskom práve dôjsť. Nezaoberal sa názormi slovenských ani zahraničných právnych romanistov na skúmanú problematiku, ale len načrtol a pokúsil sa analyzovať mienku rímskych klasikov na predaj cudzej veci, vyjadrenú v pôvodných rímskoprávných prameňoch, hlavne v justiniánskych Digestach.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

kúpopredaj, cudzia vec, žaloba, zodpovednosť

KEY WORDS

contract of sale, foreign thing, action, accountability

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. *Corpus iuris civilis*. Digesta. Tomus I. Preklad: BLAHO, P., VAŇKOVÁ, J., Eurokodex, Bratislava 2008
2. Digesta Iustiniani, recognovit T. Mommsen, Berlin (1922)
3. *Gai Institutiones*. Preklad: KINCL, J.: Gaius – učebnice práva ve štyrech knihách, Praha UK, 1981
4. *Iustiniani Institutiones*. Preklad: BLAHO, P.: *Corpus iuris civilis*. Justiniánske inštitúcie, Iura Edition, Trnava, 2000
5. BARTOŠEK, M.: Encyklopedie římskeho práva, Panorama Praha, 1981
6. BLAHO, P., HARAMIA, I., ŽIDLICKÁ, M. : Základy římskeho práva, MANZ Bratislava, 1997

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA

doc. JUDr. Blažena Antalová, CSc.

docentka na Katedre dejín štátu a práva

UPJŠ v Košiciach, Právnická fakulta, Kováčska 26, 040 75 Košice

tel.: +421 55 234 4132

e-mail: blazena.antalova@upjs.sk